

ע"פ 40684/10/13 - שלום דוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
לפני כב' השופט י' נועם

ע"פ 40684-10-13 שלום דוד נ' מדינת ישראל

שלום דוד

המערער

ע"י ב"כ עו"ד ארז בר צבי

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק-דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור על פסק-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' טננבאום), בת"פ 42849-07-11, מיום 8.10.13, לפיו הורשע המערער בעבירת איומים - לפי בסעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ונידון ל-21 ימי מאסר על-תנאי ולחתימה על התחייבות כספית.

2. בכתב-האישום שהוגש נגד המערער, יוחסה לו כאמור עבירת איומים. על-פי עובדות כתב-האישום, ביום 22.7.10 איים המערער על בן דודו בפגיעה שלא כדין בגופו בכך שאמר לו: "רוצח, אני אטפל בך ואני עוד אדאג שירצחו אותך".

3. ביום 2.4.13 התקיימה ישיבת הוכחות, שבה התייצבו המערער והמתלונן בלבד, ואילו שני עדי תביעה נוספים - אחיו של המערער וגיסתו - לא הופיעו לדיון. בית-משפט קמא קבע, כי אין מקום לדחיית מועד הדיון; ולאחר שמיעת עדויות המתלונן והמערער בלבד הרשיע את המערער בעבירת איומים וגזר את דינו למאסר על-תנאי של 21 יום ולהתחייבות כספית להימנע מעבירת איומים.

ערעור שהגיש המערער לבית-משפט זה, בתיק ע"פ 27977-05-13, נתקבל על-ידי מותב אחר (כב' השופטים נ' בן אור, ר' יעקובי ור' וינוגרד), בקבלו את טענת המערער כי הכרעת-הדין לא הייתה מנומקת כראוי. בית-המשפט הורה על ביטול הכרעת-הדין, על החזרת התיק לשמיעת שני העדים הנוספים ולמתן הכרעת-דין חדשה שתתייחס לכל הראיות שיובאו לפניו.

4. לאחר שהתיק הוחזר לדין נוסף לפני הערכאה הדיונית, מונה למערער סגור ציבורי והתיק נקבע לשמיעת הוכחות ליום 8.10.13. ביום 20.8.13, הגיש המערער ליועץ המשפטי לממשלה בקשה לעיכוב הליכים, לפי סעיף 231(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי). כשבועיים לפני מועד ישיבת ההוכחות נתחווור לב"כ המערער כי טרם נתקבלה החלטה בבקשה לעיכוב הליכים, זאת מחמת תקלה בהעברת בקשתו ממשרדי לשכת התביעות ללשכת פרקליטות המדינה. ביום 30.9.13 פנה ב"כ המערער לתביעה המשטרית בבקשה לקבל הסכמתה לדחיית ישיבת ההוכחות, עד לקבלת החלטה בבקשה לעיכוב הליכים. משהתנגדה התביעה לבקשה, הגיש המערער בקשה לבית-משפט קמא לדחיית מועד ישיבת ההוכחות, עד לקבלת החלטת היועץ המשפטי לממשלה בבקשה לעיכוב הליכים. בית-משפט קמא סירב לבקשת המערער לדחיית מועד הדיון, וקבע כי ביום 8.10.13 ישמעו העדים ותינתן הכרעת-דין. בפתח הדיון שהתקיים ביום 8.10.13 חזר המערער על בקשתו לדחיית הדיון, וטען כי שמיעת הראיות ומתן הכרעת-דין תסכל את זכותו של המערער להגיש בקשה לעיכוב הליכים. בית-משפט קמא דחה את הבקשה, שמע את הראיות ונתן באותו מועד הכרעת-דין מרשיעה, כאמור.

5. בהודעת הערעור על פסק-הדין, הדגיש המערער כי הערעור מופנה אך נגד החלטת בית-המשפט שלא לדחות את ישיבת ההוכחות ושלא לעכב את מתן הכרעת-הדין.

6. בפתח הדיון בערעור אישרה ב"כ המשיבה, כי לנוכח הגשת הבקשה לעיכוב הליכים, לא היה מקום להשמעת התנגדות מטעם התביעה לעיכוב מתן הכרעת-הדין עד להכרעה בבקשה לעיכוב הליכים, וכי היה על בית-המשפט להעתר לבקשת הסגור, כדי שלא לסכל את זכותו להגיש בקשה לעיכוב הליכים בהתאם לסעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי.

עם זאת טענה ב"כ המשיבה, כי דין הערעור להידחות, מן הטעם שהיועץ המשפטי לממשלה דן בבקשה לעיכוב הליכים, אמנם לאחר מתן גזר-הדין, והחליט ביום 4.2.14 לדחות אותה לגופה. ב"כ המשיבה הוסיפה וציינה, כי עו"ד רחל מטר, מנהלת המחלקה לעיכוב הליכים בפרקליטות המדינה (שלה הואצלה הסמכות על-ידי היועץ המשפטי לממשלה לדון בבקשות לעיכוב הליכים) לא ידעה, בעת מתן ההחלטה, כי ניתן פסק-דין בתיק הנדון, וכי ההחלטה בדבר עיכוב הליכים ניתנה לגופה של הבקשה, מתוך הנחה שהתיק עדיין תלוי ועומד.

7. בתגובה לדברי ב"כ המשיבה ציין ב"כ המערער במהלך הדיון בערעור, כי "אם תהיה הבהרה של הגב' רחל מטר, לפיה בעת מתן ההחלטה, לא ידעה כי ניתן כבר פסק-דין, אקבל את החלטתם. די בכך שתינתן הודעה מטעם

פרקליטות המדינה שכך היה" (עמ' 2 לפרוטוקול מיום 9.2.14 ש' 15-16).

8. במהלך הדיון בערעור ביקש ב"כ המערער לאפשר לו להכין הודעת ערעור מתוקנת, שבה יוכל להשמיע טענות נגד הכרעת-הדין לגופה, וציין כי מחמת טעות מיקד את ערעורו אך נגד החלטת בית-משפט קמא שלא לעכב את מתן הכרעת-הדין עד לקבלת החלטה בבקשה לעיכוב הליכים.

הצדדים הסכימו, כי ב"כ המשיבה תמסור לבית-המשפט הודעה מתאימה בכתב, בזיקה להבהרה שהתבקשה, כאמור בפסקה 8 לעיל; וכי לאחר-מכן יכריע בית-המשפט בערעור, ללא צורך בזימון הצדדים לשימוע פסק-הדין.

9. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, החלטנו לדחות את הערעור.

סעיף 231(1)(א) לחוק סדר הדין הפלילי קובע: "בכל עת שלאחר הגשת כתב-אישום ולפני הכרעת-הדין, רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהודעה מנומקת בכתב לבית-המשפט, לעכב את הליכי המשפט; הוגשה הודעה כאמור יפסיק בית-המשפט את ההליכים באותו משפט".

אכן, טעה בית-משפט קמא בסרבו לעכב את מתן הכרעת-הדין, עד למתן החלטה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה בבקשה לעיכוב הליכים. בנסיבות העניין, כאשר העיכוב במתן החלטה בבקשה לעיכוב הליכים היה מצד גורמי התביעה, היה ראוי לעכב את מתן הכרעת-הדין עד למתן החלטה בבקשה לעיכוב הליכים; זאת כדי שלא לסכל את זכותו של המערער לעיכוב הליכים, לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי. עמדה זו מקובלת גם על התביעה הכללית, והיא אף מעוגנת בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה בדבר עיכוב הליכים, אשר מנחות את התובע לדאוג לכך "שלא תתקבל הכרעת-דין בטרם היה סיפק בידי היועץ המשפטי לממשלה או המשנה ליועץ המשפטי לממשלה להחליט בבקשה לעיכוב הליכים", שכן "מדובר בזכות שניתנה על-ידי המחוקק לנאשם ויש לעשות ככל הניתן למיצויה".

עם זאת, הפגם שנפל בהחלטת בית-משפט קמא, שלא לעכב את מתן הכרעת-הדין עד למתן החלטה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה, אינו מצדיק כיום את ביטול הכרעת-הדין המרשיעה, זאת לנוכח מתן ההחלטה לדחות את הבקשה לעיכוב הליכים לגופה. בעניינו ניתנה החלטה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה לדחות בקשה לעיכוב הליכים, לאחר מתן הכרעת-הדין, עת סבר שבמועד מתן החלטתו טרם ניתנה הכרעת-דין. במצב דברים זה, לא נפגעה זכותו של

המערער להביא את בקשתו לעיכוב הליכים לפני היועץ המשפטי לממשלה, שכן בקשתו נבחנה בסופו של יום לגופה, ונדחתה. לכל היותר, נפל פגם בעיתוי מתן ההחלטה; ואולם, נוכח דחיית הבקשה לעיכוב הליכים, ניתן להחיל על החלטה זו את דוקטרינת הבטלות היחסית, ולא לראות בה החלטה בטלה חסרת תוקף (על החלת דוקטרינת הבטלות היחסית בהליכים פליליים, ראו: רע"פ 4398/99 הראל נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3), 637, 644 (2000); רע"פ 2413/99 גיספן נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד נה(4), 673, 684 (2001); ע"פ 6143/03 פורטל נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2), 614, 619-620 (2004); רע"פ 11308/05 אליהו אברהם נ' מדינת ישראל (29.5.06); ע"פ (י-ם) 4428/09 גוטמן נ' מדינת ישראל (18.8.09), בפסקה 11; וע"פ (י-ם) 30541/06 מדינת ישראל נ' יצחק כהן (25.2.05), בפסקה 9)). מובן, כי אם הייתה מתקבלת לאחר הכרעת-הדין החלטה לעכב את ההליכים, היה הדבר מצדיק לקבל את הערעור, לבטל את הכרעת-הדין, וכן ליתן תוקף להחלטת היועץ המשפטי לממשלה לעכב את ההליכים, אף זאת מכוח החלת דוקטרינת הבטלות היחסית, בשל הפגם בעיתוי מתן ההחלטה.

אשר על-כן, דין הערעור להידחות, ולו מן הטעם שבסופו של יום הבקשה לעיכוב הליכים נבחנה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה לגופה ונדחתה, אף אם נפל פגם בכך שההחלטה ניתנה לאחר מתן הכרעת-הדין; זאת, כאמור, מבלי שמקבל ההחלטה היה ער לכך.

10. הואיל והערעור הופנה רק נגד ההחלטה שלא לעכב את מתן הכרעת-הדין, והיות שבסופו של יום נדחתה הבקשה לעיכוב הליכים, דין הערעור להידחות.

לא מצאנו מקום להיעתר לבקשתו של המערער לדחות את הדיון בערעור לשם הגשת הודעת ערעור מתוקנת שתתייחס לפגמים נוספים שנפלו לטענתו בפסק-הדין. על המערער היה להשיג בערעורו על כל הפגמים שנפלו לטענתו בפסק-דינו של בית-משפט קמא, ומשצמצם את הודעת הערעור לפגם בדבר החלטת הביניים שלא לדחות את מועד מתן הכרעת-הדין, ולא לפגמים נוספים, ככל שהיו, אין לו אלא להלין על עצמו.

11. על יסוד האמור לעיל, הערעור נדחה.

המזכירות תמציא עותקים מפסק-הדין לב"כ הצדדים באמצעות פקסימיליה, ותודא טלפונית קבלתם.

ניתן היום, י"ג באדר א' התשע"ד, 13 בפברואר 2014, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

כרמי מוסק, שופט

יורם נועם, שופט